

LIETUVIŲ KALBOS OLIMPIADA

9–10 KLASIŲ MOKINIAMS

IŠ MOKYKLŲ TAUTINIŲ MAŽUMŲ MOKOMĄJA KALBA

Dalyvio vardas ir pavardė

Užduotims atlikti skiriama **2,5 valandos**

NURODYMAI

- Gavę užduoties dokumentą, jį išsaugokite savo kompiuteryje ir tik tuomet atsidarykite. Jei kyla problemų, praneškite vykdytojui.
- Užsirašykite vardą ir pavardę.
- Atsakymus rašykite jiems skirtoje vietoje (langeliuose ir/ar pilkame fone).
- Atlikę užduotis pasitikrinkite ir išsaugokite.

VERTINIMAS

Užduotys	Maksimalus taškų skaičius	Surinktų taškų suma		
		1 vertintojas	2 vertintojas	3 vertintojas
Kalbos vartojimas ir pažinimas	50			
Rašymas	50			
Taškų suma	100			

Vertinimo komisija:

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

(parašas, vardas ir pavardė)

2022 m.

KALBOS VARTOJIMO IR PAŽINIMO UŽDUOTYS

(Trukmė – 30 min.)

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. (15 taškų)

Čia rašo
vertintojai

	Pirmas slenkstis	
(0) autobusas	Kai mūsų (0) <u>autobusiukas</u> siauru plentu pakilo į kalną, mama atsigrėžė ir smakru parodė, kad reikia brautis link durų. Iš tvankaus autobuso jiedu išlipo į miško	
(1) stotis	(1) ____ . Čia stovėjo (2) ____ nudažytas	☐
(2) žalias	suolas ir kažkoks išblukęs ženklas. Aukšta žolė apaugusiuose	
(3) tvora	(3) ____ šiurpiai sužvangėdavo nuo vėjo. Netarusi nė žodžio	☐
(4) tankus	mama pasuko takeliu į gūdžią (4) ____ . Benutis juto, kad šitas takelis jam yra labai svarbu, nenorėjo juo eiti, bet suprato, kad priešintis jau per vėlu.	☐
(5) brezentas	Sena (5) ____ kuprinė su vandens buteliuku daužėsi į sėdmenis.	☐
(6) praskinti	Netrukus takelis juos atvedė į šviesią (6) ____ . Jiedu atsidūrė	☐
(7) stabt	ant kalno, iš vienos pusės apaugusio mišku. Mama (7) ____ prie	☐
(8) vilnis	didelio akmens ir prisidengusi nuo saulės akis, apžvelgė apačioje tyvuliuojantį slėnį, jis lyg sustingusi jūra (8) ____ švelniomis apvalainomis kalvomis	☐
(9) vidurys, diena	iki pat horizonto. Vienos žaižaravo skaisčioje (9) ____ saulėje lyg	☐
(10) kamuolys	žemės ir velėnos pilys, jos alsavo ir dūzgė, šnekučiuodamos su	
(11) milžinas	(10) ____ debesimis. Kitos skendėjo šešėlyje lyg	☐
(12) gyvas	(11) ____ žvėrys. Jeigu ne kietas gumulas po širdimi,	☐
(13) žvelgti	(12) ____ sklidas peizažas būtų Benutį nudžiuginęs.	☐
(14) artimas	Slėnyje tarp kalvų glaudėsi kelios sodybos. Mama atsigrėžė į Benutį, sugavo jo	
(15) linkt	(13) ____ , parodė (14) ____ pirkią tarp kreivų obelų.	☐
	– Matai?..	
	Jis (15) ____ , nors nelabai suprato, ką gi turėtų matyti.	☐
	– Ten gyvena tavo tėvas.	
	<i>Pagal Laurą Sintiją Černiauskaitę</i>	

Taškai (15)

2 uždutis. Pagal nurodytus požymius apibūdinkite paryškintus žodžius, jei kurio nors požymio nėra, lentelėje parašykite brūkšnį (—). (5 taškai)

Ar įsivaizduojate, kaip **jaustumėtės**, jei **staiga** vieni atsidurtumėte **klampiam** pelkyne? Nė vieno žmogaus, **nė** vienos sodybos, tik **retkarčiais** pasigirsta vilko staugimas ar retų **nematytų** paukščių klyksmai. O kur dar vabzdžių ir vabalų gausybė, **skraidanti** tiesiai **priešais** akis. Ne **kiekvienam** drąsuoliui norisi leistis **gilyn** į pelkę.

(Iš spaudos)

Žodis	Kalbos dalis / veiksm. forma	Giminė	Skaičius	Linksnis	Nuosaka	Laikas	Asmuo
jaustumėtės							
staiga							
klampiam							
nė							
retkarčiais							
nematytų							
skraidanti							
priešais							
kiekvienam							
gilyn							

Taškai (5)

3 uždutis. Paaiškinkite pateiktų frazeologizmų reikšmes. Atvejis 0 – pavyzdys. (5 taškai)

Čia rašo
vertintojai

Frazeologizmas	Reikšmė	
(0) <i>Palaida bala</i>	<i>visiška netvarka</i>	____
(1) Laimė nusišypsojo		____
(2) Vandenį drumsti		____
(3) Nosies nerodyti		____
(4) Kalnus nuversti		____
(5) Liežuvį paploninti		____

Taškai (5)

4 užduotis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. (15 taškų)

Čia rašo
vertintojai

Esamuoju laiku

(0) Būti	(0) <u>Esu</u> jam dėkinga.	
(1) tikėtis	Buvo gėda, (1) ____ , ne man vienai.	☐
(2) sėstis	Abu (2) ____ šalia, tik aš vis dar (3) ____	☐
(3) nedrįsti	klausti, o jis vėl (4) ____ į savo mintis.	☐
(4) panirti		

Būtuoju kartiniu laiku

(5) neištveria	Aš daugiau (5) ____ , nes jau seniai (6) ____	☐
(6) trokšta	kam nors papasakoti apie Idą.	
(7) neina	Vis (7) ____ iš galvos vakarykštis pokalbis su Agne,	☐
(8) norisi	(8) ____ prasmegti skradžiai, tad aš nėriau į savo kambarį.	☐

Būsimuoju laiku

(9) išveja	Tedas vis prie jos. Vyriausiasis gydytojas vos tik (9) ____ pro	☐
(10) įsmunka	vienas duris, jis jau, žiūrėk, (10) ____ pro kitas.	☐
(11) susigūžia	Išgirdę tokias žinias visi mes tik (11) ____ sofas kamputyje, o	☐
(12) meldžiasi	mamytė tyliai (12) ____ .	☐

Tariamąja ar liepiamąja nuosaka

(13) ėmėsi	Jeigu jie (13) ____ šito reikalo, aš Tedui nepavydžiu.	☐
(14) skrido	Mamytė prašė, kad rytoj pat mes (14) ____ kuo toliau iš čia, bet	☐
(15) krintosi	tėvelis atsakė, kad kaltieji (15) ____ mums nėra ko.	☐

Pagal Kristiną Gudonytę

Taškai (15)

5 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius pavartokite nurodyta forma. Atvejis 0 – pavyzdys. (5 taškai)

(0) *Vilnius* – daikt., vyr. g., vns. šauksm. l.

(1) galėti – pusdal., vyr. g., vns.

(2) *laisvi*– būdv., įvardžiuot., vyr. g., dgs. kilm. l.

(3) išleisti – dalyv., veik. r., būt. k. l., vyr. g., vns. vard. l.

(4) leidiniai – daikt., vyr. g., dgs. viet. l.

(5) atspausti – dalyv., neveik. r., būt. l., mot. g., dgs. vard. l.

Čia rašo
vertintojai

(0) Laimingas esi, (1) *Vilniau*, šiandien

(1) didžiojis priėmęs „septynių

(2) menų“ daktarą Pranciškų Skoriną

su jo šriftais ir nesudėtingomis spausdinimo staklėmis, su jo kilniais humanistiniais, šviečiamaisiais tikslais ir užmojais.

Laimingas miestas, savo pastogėje (3)

pirmąją spausdintą knygą Lietuvos Didžiojoje

Kunigaikštystėje. Ir niekas taip gražiai neatsidėjo Vilniui,

kaip pats Pranciškus Skorina, savo (4)

įrašęs, kad šios knygos (5)

„šlovingam ir didžiam Vilniaus mieste“.

Pagal Justiną Marcinkevičių

Taškai (5)

6 užduotis. Lentelės kairėje pusėje pateiktos lietuvių autorių kūriniių ištraukos. Perskaitykite jas ir šalia nurodykite ištraukos autorių.

Galite remtis po lentelę pateikta parama (joje autorių pateikta daugiau). Atvejis 0 – pavyzdys. (5 taškai – 0,5 taško už tinkamą atsakymą)

Čia rašo
vertintojai

	Kūrinio ištrauka	Autorius	
0	<i>Tą vakarą, besėdint ant slenkančiosios kopos, Siūbavo marių bangos ir, vėjui virš galvos Taip graudulingai ūkiant, kažko širdis susopo, – Pasijutau kaip niekad žmogus iš Lietuvos.</i>	<i>Sigitas Geda</i>	____
1	<i>Pavasario saulė prašvito meiliai Ir juokiasi, širdį vilioja; Iškilo į dangų aukštai vieversiai, Čyrena, sparneliais plasnoja.</i>		____
2	<i>– Ne, ne, vaikai! – atsakė maloniai tėvas. – Tegu šitoji lazda lieka tarp jūsų; į ją žiūrėdami, atminsitė, kad ir jūsų tėvai skaudžiai buvo baudžiami. Atsimindami tą, nepyksitė, kad ir mudu su motina jums kartais žabėliu suduodavova. Darydavova taip dėl jūsų pačių gero... Gal ir mus ponai baudė dėl mūsų gero?..</i>		____

3	<i>Koksai gyvenimas, toksai ir mirimas, arba kokia pradžia, toks ir galas. Taip ir Driežo Katrei: kokios vestuvės, tokia ir laimė.</i>	☐
4	<i>Kiek amžių jis jau stovi čia, ant Įsros kranto, niekas nežino ir niekas nežinos. Galingai, nepajudinamai jis čia stovėjo nesuskaitomus metus, budėdamas lietuvių sargyboje.</i>	☐
5	<i>JULIUS. O kas tai yra geras nuotykis, vaikuti? Tu nieko nežinai. BEATRIČĖ. Žinau. Aš viską žinau. JULIUS. Tu paklausk: nuotykis yra gyvenimo druska...</i>	☐
6	<i>Du senu buvo Pagirių sodžiuje: Grainio liepa ir skerdžius Lapinas.</i>	☐
7	<i>Jau saulelė vėl atkopardama budino svieta Ir, žiemos šaltos trūsus pargriaudama, juokės. Šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo, Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.</i>	☐
8	<i>Vaikai į stovyklą atsivežė savo taisykles. Norėdami nors kiek jiems padėti, turėjome prisitaikyti. Nebuvo kitos išeities.</i>	☐
9	<i>Manęs įeinant nepastebėjo. Dirbo. Pasistojęs suolelio, taiso įplyšusią, du ratus jungiančią juostą. Jo ilgos, laibos, tiesios kojos nuo malūno kratymo virpa jo taktu. Visas kūnas virpa. Atrodo, jis tik malūno daiktas, su juo surištas, su juo suaugęs. Su juo vienu taktu ir ritmu gyvena.</i>	☐
10	<i>Tai buvo viso Paudruvės kaimo pati smagiausia mergina, kuri savo skambiu juoku, linksmų akių gundančiais žvilgsniais ne vieną jaunikį buvo išvedusi iš proto ir ketino dar ne vieną išvesti.</i>	☐

Parama: J. Biliūnas, K. Boruta, K. Donelaitis, S. Geda, J. Grušas, V. Juknaitė, V. Krėvė, Maironis, Just. Marcinkevičius, I. Simonaitytė, I. Šeinius, Žemaitė.

Taškai (5)

Iš viso: (50 taškų)	☐